

Mestermunka

Metanoia

Metanoia című kiállításomban⁶⁵⁵ az antikvitás emlékeiből táplálkozó klasszicista embereszmény és a poszthumanista filozófiai szemlélet együttes ábrázolhatóságának lehetőségeire reflektáltam, melyeket lélektani, művészetelméleti és filozófiai vizsgálódásaim kötöttek össze, és melyek erőteljesen meghatározzák alkotói praxisomat. Az Élet és Halál fogalmainak filozófiában és a művészetekben egyaránt megjelenő keveredése kapcsolta össze ezen irányzatokat munkáimban, melyekben az idő térként való azonosítotttságát az Ágostoni gondolatok és a poszthumanista filozófia egyaránt inspirálták. A metanoia filozófiai fogalma egyszerre alkotta magának a kiállítási anyagnak a vizuális reprezentáció egyéni és történeti szintjeinek, a befogadói időtapasztalat dimenziójának, és saját alkotói tevékenységem lélektani és technikai aspektusainak a vezérfonalát. A metanoia fogalmának filozófiai értelmében az alkotás egy divergens gondolkodási forma, melyben a teremtésnek és a pusztításnak egyidejű jelenléte fogja össze az Ágostoni gondolatokat a Deleuze és Guattari nevéhez fűződő poszthumanista felfogással, és teszi meg az alkotásokat a Jelen fogalmának, mint észleletnek a megnyilvánulásaivá.

A holttest, ahogyan Kristeva megfogalmazta, az abjekció legszélsőségebb formáját képviseli: teljes összeomlását testesíti meg az 'Én'-nek. A koherencia elvesztése – a halált kísérő szétesés – fenyegetést jelent az 'Én'-re, amely csak az integritását őrző test által létezhet. Ez a felfogás az 'Én'-nel azonosított testről alkotott idealisztikus elképzelésből ered, egy mélyen humanista perspektívából, amely nemcsak az emberi lét ontológiáját befolyásolta, hanem jelentős nyomokat hagyott a vizuális reprezentáció évszázadokat átívelő hagyományában is. Emögött a vizuális kód mögött, melynek aktualitására Menninghaus is rámutat a klasszicista esztétika vonatkozásában, a halálfélelem univerzalitása és ambivalens természete rejlik. A halál félelme, mint az alkotások létrejöttét és belső esztétikai rendszereit befolyásoló emberi állandó, a munkáimban megjelenő *macabre allure* élményében oldja fel az emberi test

⁶⁵⁵ Nemes Anna: *Metanoia*, Várfok Galéria, 2025.V.15.—VI.16.
<https://varfok-galeria.hu/nemes-anna-metanoia/>

tökéletesíthetőségéről és integritásáról alkotott képzet és a holttesttől való iszonyodás közötti feszültséget. Miközben ezek a figurák valóban iszonytatóak sokak számára amiatt, hogy olyan minőségeket mutatnak, melyek túlmutatnak az egészséges emberi létezés általánosan érzékelt szubsztanciáján, pusztán az érzékelés, a gondolkodás rekonstruktív jellegére reflektálnak. Olyan játékossággal ízesülnek új egésszé a fragmentumok, ahogyan egy gyerek képes fantáziálni.

A poszthumán kompozíciók sorozatom címadása elsődlegesen a figurákon belüli felületi folyamatokra és az azok közötti kölcsönhatásokra reflektálnak, melynek értelmében a “kompozíciók” fogalma alapvetően a felületi minőségek és az azok által sugalmazott lehetséges realitások dialektikáját takarja.

A felületeken a teremtés és pusztulás, az Idő, mint folyamat szilárdul meg a poszthumanizmus határtalan életfogalmának értelmében:⁶⁵⁶ a hígított, akrillal kevert tustinta tócsái száradás közben, ahogyan a víz területe folyamatosan szűkül, a kikristályosodó membránok ritmusa, mint a fa évgyűrűi, feltárják saját idejüket, az ember nukleáris elképzelésének felbomlására emlékeztetve. Az erózió nyomán létrejövő felületekben, mint “autopoietikus teremtő zónákban”⁶⁵⁷ kapcsolódik össze az ember a világgal: a figurák valaha volt mikroszkopikus és geológiai léptékű természeti folyamatok lenyomatait tartalmazzák. A poszthumanizmus dekonstruálja az antropocentrikusan felfogott individuumot, amely kizárja a nem-emberi világ heterogenitását, azonban a szubjektum sosem volt és nem is lehet elszigetelt vagy a szó idealista értelmében integrer – csupán nagyobb rizomatikus rendszerek része, együtt a nem-emberi tényezőkkel. E poszthumán figurák annak reprezentációi, hogy a halál és az idő fogalmához kötődő pusztulás folyamata – amelyre Ágoston is rámutat – új létformák kibontakozásának és felfedezésének lehetőségét hordozza, kapcsolódva azon Ágostoni gondolathoz, mely folyamatos morfolódásként írta körül a létezést.⁶⁵⁸ A különböző felületi minőségek egymásra rétegzettsége olyan távlatokat testesít meg, melyek divergens folyamatok szövedékeként tekint az emberi valóságra, ahol a bomlást és a halandóságot egy nagyobb, folytonos folyamat részeként lehetséges újraképzelni: az erózió teremtő erőként működik. A holttest, és mindaz, amit jelent, ezáltal a

⁶⁵⁶ Lovász, *Az érzet deterritorializációja*, 85.

⁶⁵⁷ Edwards, *The Modernist Corpse*, 4.

⁶⁵⁸ Szent Ágoston, *Vallomások*, XII/5/2.

határtalanság és a deterritorializáció allegóriájaként jelenik meg, melynek értelmében időbeli természetük paradox módon időtlenséggé válik.

Az organikus absztrakt képződményeknek és az olajfestékkel kidolgozott anatómiai részleteknek az egymással kölcsönhatásban élő jelenléte egyfajta vizuális dialógust alkot, melyet a befogadói tekintet tárhat fel önmaga számára, és melyben a különböző minőségek taktilis asszociációkat facilitálnak. A figurákon egészen lágynak vagy éppen élesnek, érdesnek érzékelhető felületek keverednek. Ezáltal, habár mint festmények az idő folyamatainak megmerevedett állóképei, komplex struktúráik feltérképezése a szemet folyamatos mozgásban tartja. Kołakowski az idő vonatkozásában jegyzi meg, hogy az 'Én'-nel azonosítható észlelet, *“az ego maga a mozgás: szüntelen történés, melynek folyamatosságát az emlékezet szakadatlanul növekvő állománya biztosítja”*.⁶⁵⁹

A figurák belső térbeliségét a realista térérzékelés felbontása jellemmez: a figurákon megjelenő felületek a figurák anatómiai realitásával különös viszonyban vannak. A térbeli mélység érzékelésének folyamatosan változó fókusza, valamint a figura tömör vagy éppen transzparens észlelhetősége egyaránt jelen van. Céлом az volt, hogy figuráim egy olyan mikrokozmoszt alkossanak, melyben újabb és újabb tér- és jelentéshálózatok bontakozhatnak ki, lehetőségeket kínálva a befogadói asszociációknak.

Az alakok anatómiai kezelése és a márványra emlékeztető felületek az antik és klasszicista szobrokat idézik meg, a lacani “corpse morcele” képzetében, mint új egységekbe fogható fragmentumokat. Winckelmann testre vonatkozó “építmény” analógiája, illetve a szubjektum antik hagyományban gyökerező, szintén konstruktivista felfogása átszötte gondolkodásomat arról, ahogyan a figuráimra, mint kompozíciókra, konfigurációkra tekintek, mely a kisebb lélegzetvételi, Haiku sorozatra is jellemző.

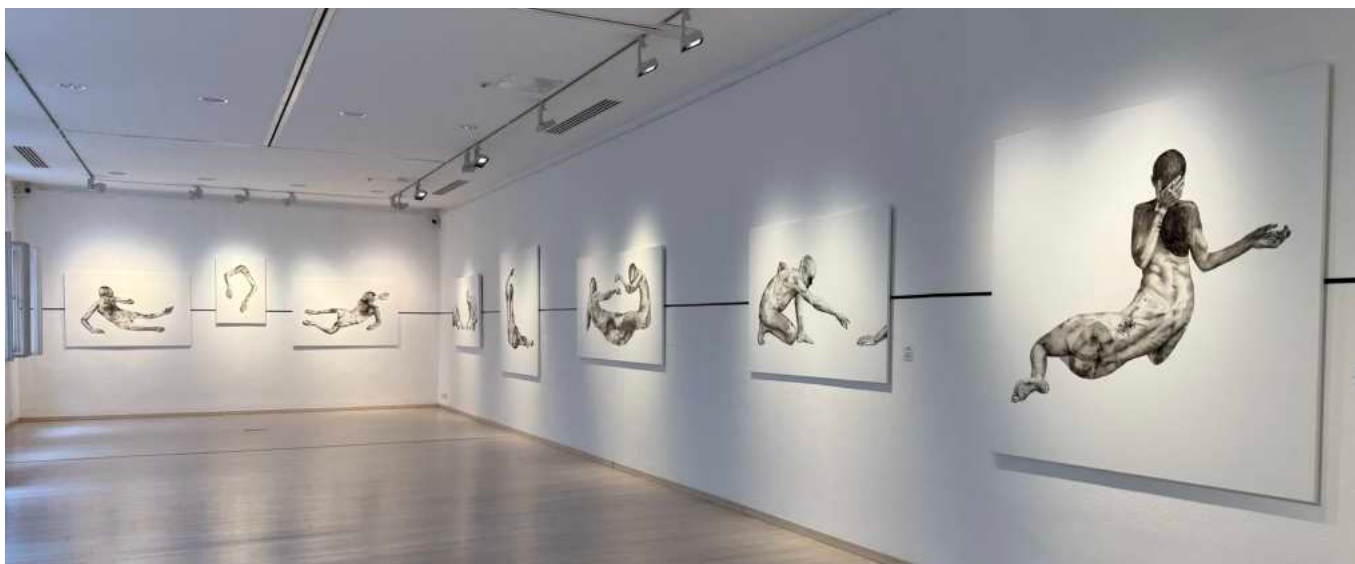
Ahogyan a gondolkodás illetve az azzal analógnak tekinthető öndefiniálás és önérzékelés az emlékezet töredékeit egy újfajta valósággá transzcendálja, úgy teremtettem a különböző testrészek összességéből új “építményeket”, melyek térbeli dinamizmusát Giacomo di Bologna, illetve Bernini szobrainak közvetlen tanulmányozása inspirálta, melyekben a térbeli narrativitás, az erővonalak húzásának

⁶⁵⁹ Kołakowski, *Metafizikai Horror*, 85.

dramaturgiája lenyűgöző. A figurák kidolgozottságának módjai, kéz- és testtartásaik a szakrális művészetben látható jellegzetes kéztartásokat idézik meg. Szelídséget és egyfajta szubmisszív attitűdöt sugároznak, míg kommunikációba lépnek a befogadóval. A kiállítótér legnagyobb, hosszúkás termében a templomokban használt tér dramaturgia logikájának megfelelően installáltam ezeket a munkákat, reflektálva a bennük megjelenő művészettörténeti motívumokra.

Munkáimban saját testemre egyfajta alapanyagként, kiindulópontként tekintek: torzításokkal, arányváltoztatásokkal különböző testalkati minőségek variációit hozom létre, adott kompozíciónak megfelelően. Annak érdekében, hogy munkáim azokat az univerzális kérdéseket és jelenségeket közvetítsék, melyek gondolati mátrixomat is meghatározzák, megszüntetem az identifikációra alkalmas jellegzetességeket kompozíciós vagy technikai megoldásokkal. A figurák androgunitása és csupaszága olyan felfogást tükröz, amely a bináris genderkategóriák társadalmi rigiditásától és a konzervatív kulturális konstrukcióktól való felszabadulást keresi. Meztelenségük itt nem a hiány jele, hanem a létezés tiszta esszenciájaként értendő: a jövőbeli ígéretek és lehetőségek nyitott terévé válik, miközben a múlt folyamatos jelenlétét is magában hordozza.

A kiállítótér szinte teljes területén egy fekete vonal elhelyezése fogta össze a horizont és bizonyos értelemben perspektíva nélküli képeket, leválasztva őket a kiállítótér falairól, a tér érzékelésének virtualitására is egyben reflektálva. Munkáimra általában figurákként illetve kompozíciókként hivatkozom, illetve a "test" kifejezést csakis a poszthumanizmus korpusz értelmében használva, mely nem feltételez egy, a létezést testre és lélekre hasító dualizmust. Alkotásaim a szó hagyományos értelemben nem nevezhetőek képeknek: önmagukban létező entitások, melyek saját, sajátos idő és tér dimenziókban léteznek, a valóságtól és az aktualitásoktól függetlenül. Hófehér környezetük szinte tökéletesen steril, csak bizonyos fényszögekből láthatóak ecsetnyomok, titkos közegek, melyek körbeveszik őket, mely teret ad figuráimnak arra, hogy lehetőségekként, új létformákként létezzenek, mint a fantázia szüleményei, és ne nehezítse el őket bármilyen környezet, mert figyelmem csakis ezen teremtményekre, és belső életükre fókuszált.

Posthuman Gericault, 2024

50x70 cm

kínai tus, akril, olaj, vászon

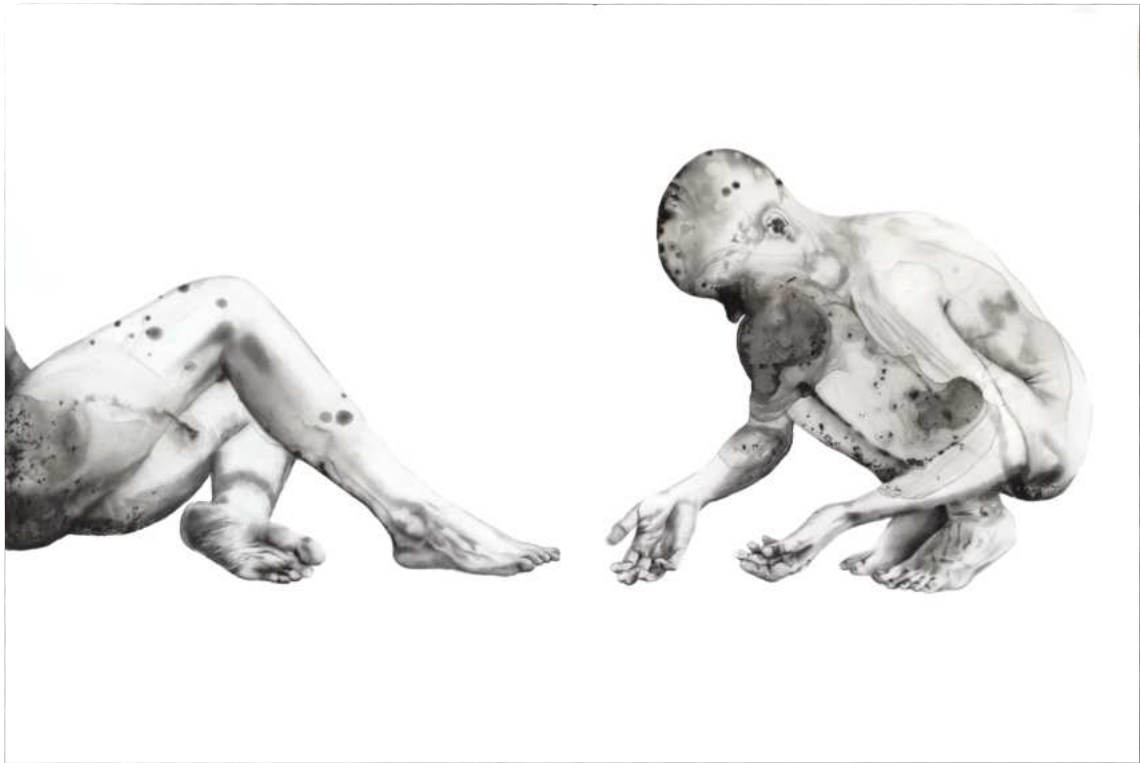
Haiku XV, 2025

65x120 cm

kínai tus, akril, olaj, vászon

Possible narrative I, 2025

100x150 cm
kínai tus, akril, olaj, vászon

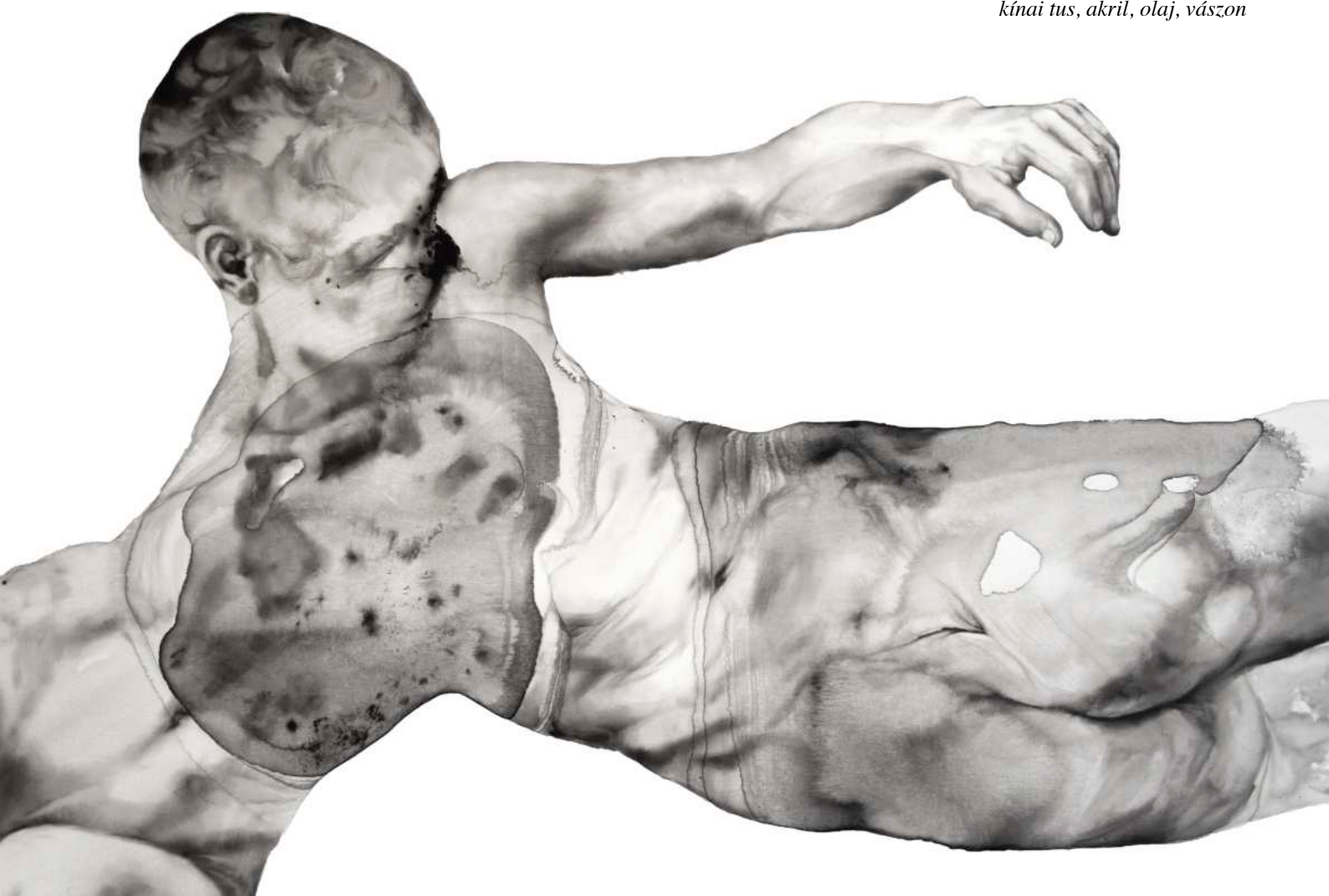

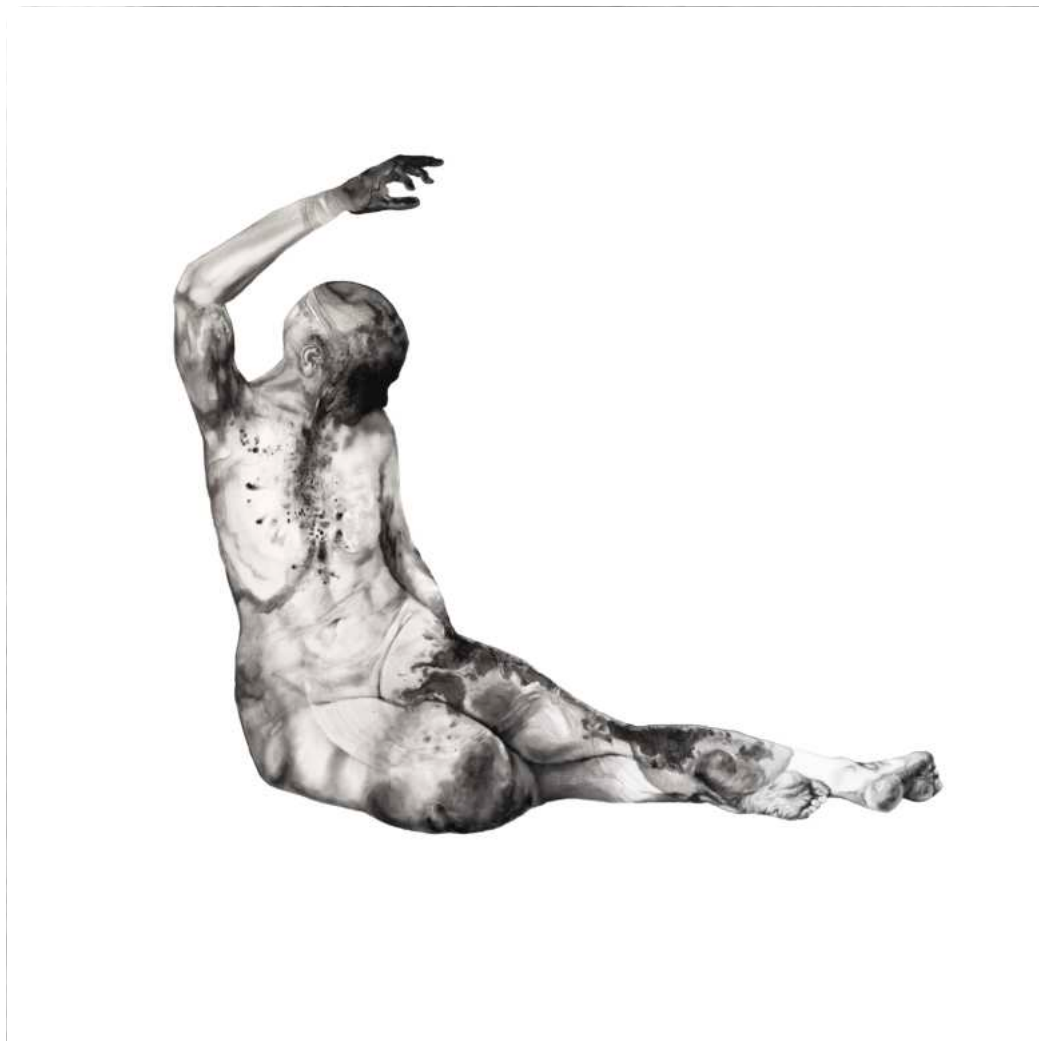

Posthuman composition VI, 2025

100x200 cm

kínai tus, akril, olaj, vászon

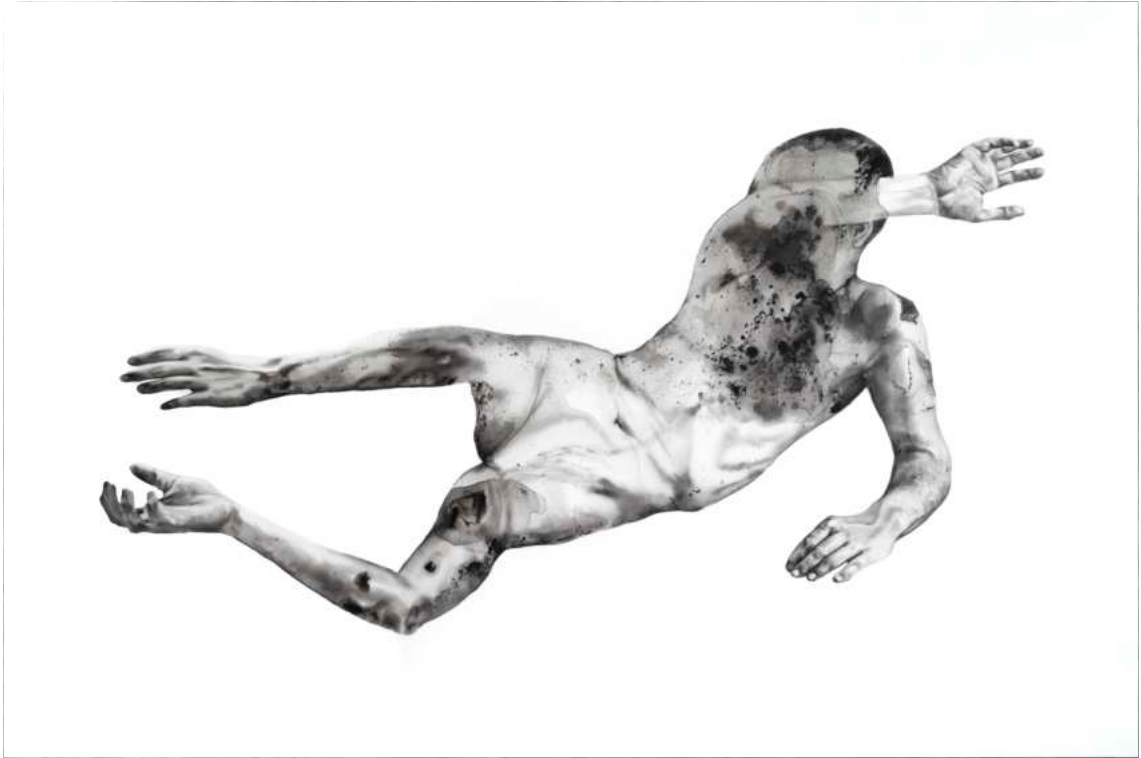

Posthuman composition VIII, 2024

150x150 cm

kínai tus, akril, olaj, vászon

Posthuman composition X, 2023

100x150 cm

kínai tus, akril, olaj, vászon

